

**“ЛЮБЛЮ НАШ КРАЙ — СТАРОНКУ ГЭТУ...”: МАЛАЯ РАДЗІМА
БЕЛАРУСКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ**

Выпуск 1

*Паважаныя сябры! З нагоды аб'яўленага ў Беларусі **Года малой радзімы** прапануем вам серыю інфармацыйных выданняў “**Так пачынаецца Айчына**”, якая будзе знаёміць вас з літаратурай, якую можна знайсці ў фондах Цэнтралізаванай сістэмы дзяржаўных публічных бібліятэк г. Мінска. Першы выпуск серыі прысвечаны мясцінам, дзе нарадзіліся вядомыя беларускія паэты і пісьменнікі.*

Вязынка — вёска ў Маладзечанскім раёне Мінскай вобласці, месца нараджэння класіка беларускай літаратуры, народнага паэта Беларусі **Янкі Купалы** (Івана Дамінікавіча Луцэвіча):

Вязынка // Гароды і вёскі Беларусі : энцыклапедыя. Т. 8. Мінская вобласць, кн. 3. — Мінск, 2012. — С. 239—240.

Вязынка // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. — Мінск, 1997. — Т. 4. — С. 341.

Дапкюнас, Ж. Купалаўскі мемарыяльны запаведнік “Вязынка” / Ж. Дапкюнас // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. — Мінск, 1999. — Т. 9. — С. 29.

Вязынка // Дзяржаўны літаратурны музей Янкі Купалы [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: <http://kupala-museum.by/muzej/filivalyi/vyazyinka>. — Дата доступу: 21.01.2019.

Карнейчык, Г. “...Узрошчаны над Гайнай” : [пра мясціны, звязаныя з жыццём і творчасцю Янкі Купалы] / Глеб Карнейчык // Польша. — 2012. — № 7. — С. 181—191.

Содаль, У. Як на свет нарадзіўся Янка : вандроўкі па Вязынцы і яе наваколлі / Уладзімір Содаль // Маладосць. — 2012. — № 6. — С. 84—88.

Вёска **Акінчыцы** (зараз горад Стаўбцы Мінскай вобласці) — месца нараджэння народнага паэта Беларусі **Якуба Коласа** (Міцкевіча Канстанціна Міхайлавіча):

Стаўбцы // Гароды і вёскі Беларусі : энцыклапедыя. Т. 8. Мінская вобласць, кн. 5. — Мінск, 2014. — С. 59—63.

Стаўбцоўскі раён // Гароды і вёскі Беларусі : энцыклапедыя. Т. 8. Мінская вобласць, кн. 5. — Мінск, 2014. — С. 57—59.

Дзяржаўны літаратурна-мемарыяльны музей Якуба Коласа [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: <http://yakubkolas.by/muzej/>. — Дата доступу: 11.01.2019.

На радзіме Якуба Коласа ў Стаўбцоўскім раёне працуе філіял Дзяржаўнага літаратурна-мемарыяльнага музея Якуба Коласа “Мікалаеўшчына”, які аб’ядноўвае 4 мемарыяльныя сядзібы:

мемарыяльны музей-сядзіба “Акінчыцы” — тут нарадзіўся народны паэт Беларусі;

мемарыяльная сядзіба “Ласток” — у ёй прайшлі раннія дзіцячыя гады паэта;

мемарыяльная сядзіба “Альбуць” — тут Якуб Колас напісаў свой першы верш. Альбуцкія мясціны паэт уславіў у многіх творах, у паэме “Новая зямля” Альбуць апісана як Парэчча;

мемарыяльная сядзіба “Смольня” — былы дом сям’і Міцкевічаў. Тут працягвалася праца над паэмамі “Новая зямля” і “Сымон-музыка”, напісаны шэраг твораў, сядзіба адлюстравана ў трылогіі “На ростанях”.

Жыгоцкі, М. Сэрца пакідаю вам : па Коласаўскіх мясцінах / Мікола Жыгоцкі. — Мінск : Польша, 1993. — 78, [2] с.

Пратасевіч, М. І. Пуцявінамі Коласа : [мясціны, дзе жыў і працаваў Я. Колас] / М. І. Пратасевіч. — Мінск : Універсітэцкае, 2002. — 22, [2] с., [2] л. фот.

Карлюкевіч, А. Свято Коласа / А. Карлюкевіч // Радзімазнаўства. Мясціны. Асобы: краязнаўчыя нарысы / А. Карлюкевіч. — Мінск, 2010. — С. 163—166.

Мінкевіч, Л. І там душою спачываю : [Мікалаеўшчына] / Людміла Мінкевіч // Народная газета. 1 сшытак. — 2017. — 3 лістап. — С. 16—17.

Шчарбачэвіч, Н. Дакрануцца да вытокаў. На малой радзіме Якуба Коласа — сведчанні і сакрэты яго таленту / Ніна Шчарбачэвіч // Звезда — 2017. — 3 лістап. — С. 4.

Уладзімірава, А. Залатое кальцо Якуба Коласа / Алеся Уладзімірава // Рэспубліка. — 2016. — 20 верас. — С. 13.

Мінскі дом Коласа і філіял з чатырох сядзіб-мемарыялаў у Стаўбцоўскім раёне складаюць турыстычны праект “Сцяжынкамі Якуба Коласа”.

Фальварак **Панюшкавічы** (Барбуйскі раён Магілёўскай вобласці) — радзіма **Вінцэнта Іванавіча Дуніна-Марцінкевіча**. У 1840 годзе Дунін-Марцінкевіч набыў фальварак Люцынка каля Івянца Валожынскага раёна, які стаў для яго месцам пастаяннага жыхарства:

Панюшкавічы // Гарады і вёскі Беларусі : энцыклапедыя. Т. 5. Магілёўская вобласць, кн. 1. — Мінск, 2008. — С. 197.

Малая Люцынка // Гарады і вёскі Беларусі : энцыклапедыя. Т. 8. Мінская вобласць, кн. 1. — Мінск, 2010. — С. 459—460.

Кісялёў, Г. Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч (1808—1884) / Г. Кісялёў // Люблю наш край... : Валожыншчына літаратурная : паэзія, проза, драматургія, публіцыстыка, ліставанне / [укладанне, падрыхтоўка тэкстаў і каментарыі В. Рагойшы]. — Мінск, 2006. — С. 50—54.

Янушкевіч, Я. Патрыярх з Малой Люцынкі / Язэп Янушкевіч // За архіўным парогам : беларуская літаратура XIX—XX стагоддзяў у святле архіўных пошукаў / Язэп Янушкевіч. — Мінск, 2002. — С. 3—60.

Рамантык з Люцынкі [В. І. Дунін-Марцінкевіч] : дакументальны фільм : на дыску. — Мінск : Беларускі відэацэнтр, 2010. — 1 DVD (DVD—Video).

Горад **Мінск** — месца нараджэння **Максіма Адамавіча Багдановіча**:

Мінск // Гарады і вёскі Беларусі : энцыклапедыя. Т. 8. Мінская вобласць, кн. 3. — Мінск, 2012. — С. 7—47.

Марціновіч, А. Сцежкамі Максіма. Максім Багдановіч / А. Марціновіч // Хто мы, адкуль мы... : гістарычныя эсэ, нарысы : у 3 кн. / А. Марціновіч. — Мінск, 2008. — Кн. 3. — С. 244—262.

Чырскі, М. А. Максім Багдановіч у Мінску / М. А. Чырскі. — Мінск : Польша, 1986. — 31, [1] с.

Літаратурны музей Максіма Багдановіча // Музеі Беларусі [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: <http://museums.by/muzei/muzei-g-minska-i-minskoy-oblasti/literaturnyy-muzey-maksima-bogdanovicha/>. — Дата доступу: 21.01.2019.

У Мінску працуе Літаратурны музей Максіма Багдановіча, які размясціўся ў помніку гарадской архітэктуры XIX ст. у Траецкім прадмесці, старажытным кутку Мінска на левым беразе р. Свіслач. На галоўнай вуліцы прадмесця, таксама Траецкай (потым Аляксандраўскай, цяпер Багданавіча), знаходзіўся дом, у якім нарадзіўся будучы класік. На жаль, гэты дом не захаваўся.

Беларуская хатка // Дзяржаўны музей гісторыі беларускай літаратуры [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: <http://bellitmuseum.by/filial-belaruskaya-hatka/>. — Дата доступу: 18.01.2019.

Экспазіцыя філіяла Літаратурнага музея М. Багдановіча “Беларуская хатка” прысвечана мінскаму перыяду жыцця паэта. Філіял знаходзіцца ў доме, пабудаваным у 1904 годзе на вул. Мала-Георгіеўскай (сучасная вул. Талстога), дзе неаднаразова гасцяваў паэт.

Вёска **Ракуцёўшчына** — яшчэ адно месца, звязанае з імем М. Багдановіча, дзе калісьці ён адпачываў:

Ракуцёўшчына // Гарады і вёскі Беларусі : энцыклапедыя. Т. 8. Мінская вобласць, кн. 3. — Мінск, 2012. — С. 316—317.

Філіял “Фальварак Ракуцёўшчына” // Дзяржаўны музей гісторыі беларускай літаратуры [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: <http://bellitmuseum.by/filial-falvarak-rakutsyoushchyina/>. — Дата доступу: 15.01.2019.

Запартыка, М. М. Фальварак Ракуцёўшчына: гісторыя і асобы / Марына Запартыка // Роднае слова. — 2016. — № 3. — С. 88—90.

Саматэвічы — вёска ў Касцюковіцкім раёне Магілёўскай вобласці, месца дзе нарадзіўся народны паэт Беларусі **Аркадзь Куляшоў**:

Саматэвічы // Гарады і вёскі Беларусі : энцыклапедыя. Т. 5. Магілёўская вобласць, кн. 1. — Мінск, 2008. — С. 704—705.

Саматэвічы // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. — Мінск, 2002. — Т. 14. — С. 137.

Марціновіч, А. “Паслаў мне лёс блакітную раку”. Аркадзь Куляшоў / А. Марціновіч // Хто мы, адкуль мы... : гістарычныя эсэ, нарысы : у 3 кн. / А. Марціновіч. — Мінск, 2008. — Кн. 3. — С. 428—436.

Глінішча — вёска ў Хойніцкім раёне Гомельскай вобласці, месца нараджэння народнага пісьменніка Беларусі **Івана Паўлавіча Мележа**, тут знаходзіцца яго дом-музей:

Глінішча // Гарады і вёскі Беларусі : энцыклапедыя. Т. 2. Гомельская вобласць, кн. 2. — Мінск, 2005. — С. 437—438.

Глінішча // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. — Мінск, 1997. — Т. 5. — С. 296.

Іван Мележ. Туманы над багнаю : дакументальны фільм. — Мінск : Беларускі відэацэнтр, 2010.

Андраюк, С. Зямля Івана Мележа / С. Андраюк // Палымя. — 2010. — № 8. — С. 125—135.

Капыль (горад у Мінскай вобласці) — тут нарадзіўся **Зміцер Хведаравіч Жылуновіч** (Цішка Гартны):

Капыль // Гарады і вёскі Беларусі : энцыклапедыя. Т. 8. Мінская вобласць, кн. 2. — Мінск, 2011. — С. 124—134.

Капыль // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. — Мінск, 1999. — Т. 8. — С. 34.

Марціновіч, А. Няма даражэй Капыля. Цішка Гартны / А. Марціновіч // Хто мы, адкуль мы... : гістарычныя эсэ, нарысы : у 3 кн. / А. Марціновіч. — Мінск, 2008. — Кн. 3. — С. 336—352.

Пількаўшчына — вёска ў Мядзельскім раёне Мінскай вобласці, месца дзе нарадзіўся народны паэт Беларусі **Максім Танк** (Яўген Іванавіч Скурко):

Пількаўшчына // Гарады і вёскі Беларусі : энцыклапедыя. Т. 8. Мінская вобласць, кн. 3. — Мінск, 2012. — С. 578.

Танк, М. Нарач : паэма / Максім Танк // Збор твораў : у 13 т. / Максім Танк. — Мінск, 2008. — Т. 7. — С. 6—73.

Карлюкевіч, А. “Калыска сноў дзіцячых, Мядзел...” / А. Карлюкевіч // Радзімазнаўства. Мясціны. Асобы: краязнаўчыя нарысы / А. Карлюкевіч. — Мінск, 2010. — С. 122—126.

Тачыцкая, Н. За небасхілам цягнуцца Мядзельшчыны прасторы / Н. Тачыцкая // Знамя Юности. — 2018. — 20—26 сент. — С. 18.

Каўрус, А. Зялёная дуброва, Пількаўшчына... Уся Беларусь / А. Каўрус // Роднае слова. — 2010. — № 10. — С. 51—56.

У вёсцы **Рудка** Пінскага раёна Брэсцкай вобласці нарадзілася паэтка **Яўгенія Іосіфаўна Янішчыц**:

Рудка // Гарады і вёскі Беларусі : энцыклапедыя. Т. 4. Брэсцкая вобласць, кн. 2. — Мінск, 2007. — С. 454.

Янішчыц, Я. Вершы / Яўгенія Янішчыц // Зямля бацькоў, святая... : зборнік вершаў пра малую радзіму / [укладанне В. Шніпа]. — Мінск, 2018. — С. 97—101.

Дзмітрыенка, А. Малая радзіма ў светлых колерах лірыкі [Я. Янішчыц] / Алена Дзмітрыенка // Роднае слова. — 2013. — № 1. — С. 71—72.

У вёсцы **Бадзені** Мядзельскага раёна Мінскай вобласці нарадзіўся паэт **Мікола Шабовіч** (Мікалай Віктаравіч Шабовіч):

Бадзені // Гарады і вёскі Беларусі : энцыклапедыя. Т. 8. Мінская вобласць, кн. 3. — Мінск, 2012. — С. 493—494.

Шабовіч, М. Маладыя мроі маладога лета : новыя вершы / Мікола Шабовіч. — Мінск : Мінкопрынт, 2017. — 128, [3] с.

У кнізе ёсць раздзел, які так і называецца: “З бадзенаўскага сшытка”. Туды ўвайшлі творы, якія паэт напісаў падчас адпачынку ў роднай вёсцы.

Быкаў, А. Бадзенаўскі сшытак Міколы Шабовіч / Аляксандр Быкаў // Сельская газета. — 2019. — 9 янв. — С. 16.

Заброддзе — вёска ў Быхаўскім раёне Магілёўскай вобласці, месца дзе нарадзіўся **Міхась Пазнякоў** (Міхаіл Паўлавіч Пазнякоў):

Заброддзе // Гарады і вёскі Беларусі : энцыклапедыя. Т. 5. Магілёўская вобласць, кн. 1. — Мінск, 2008. — С. 258.

Пазнякоў, М. Заброддзе : вершы / Міхась Пазнякоў. — Мінск : Колорград, 2018. — 129 с.

Пазнякоў, М. Наталенне Радзімай : вершы [аб Беларусі, малой радзіме, роднай вёсцы, маці, бацьку, земляках] / Міхась Пазнякоў. — Мінск : Звязда, 2014. — 269, [1] с.

Бабчын — вёска ў Хойніцкім раёне Гомельскай вобласці, месца нараджэння паэта і перакладчыка **Міколы Мятліцкага** (Мікалая Міхайлавіча Мятліцкага):

Бабчын // Гарады і вёскі Беларусі : энцыклапедыя. Т. 2. Гомельская вобласць, кн. 2. — Мінск, 2005. — С. 431—432.

Мятліцкі, М. Бабчын : кніга жыцця / Мікола Мятліцкі. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1996. — 285, [1] с.

Мятліцкі, М. Вёска Бабчын : верш / Мікола Мятліцкі // Чаканне сонца / Мікола Мятліцкі. — Мінск, 1994. — С. 5—6.

Горад **Крычаў** ў Магілёўскай вобласці — месца нараджэння **Валянціны Пятроўны Паліканінай**:

Крычаў // Гарады і вёскі Беларусі : энцыклапедыя. Т. 6. Магілёўская вобласць, кн. 2. — Мінск, 2009. — С. 393—397.

Крычаў // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. — Мінск, 1999. — Т. 8. — С. 524.

